

22.03.2022

UPA2012/170

Uunga siunnersuut: Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat

(Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoq)

Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat Siumumiit imatut oqaaseqarfiissavarput.

Inatsisissaq Inatsisartunut qaqqinneqartoq aatsaat Inatsisartuni oqaluuserineqalinngilaq siullermik 2019-mi ukiakkut siullermeerneqarpoq.

2020-mi upernaakkut aappassaaneerneqarpoq pingajussaaneerneqarlunilu.

Inatsisartut isumaqatigiittut pingajussaaneernerani Inatsisissaq itigartitsissutigineqassasoq isumaqatigiissutigaat.

Taamaattumillu nutaamik suliaqartoqassasoq, ataatsimiitsitaliallu isumaliutissiissutimini uparuaataai ilanngullugit aaqqiisoqassasoq piumasaqaatigineqarpoq.

Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsit massakkumut atuuttoq arlalitsigut aaqqiissuteqarfigineqarnissaa allannguiffiginissaalu pisariaqarluinnalernikuuvoq.

Siumumiit Inatsisissap suliarinerani pingaartilluinnarparput Inuiaqatigiit Pingaartitaasa Naleqartitaasalu suliap ingerlanneqarnerani erseqqissarlugit ataatsimiititaliap suliaqarnissaani nalilersuiffigineqarluarlutik ersarissarneqarnissaat.

Inatsisissami piniakkanik pisassiinermi Biologit piniartut atuisullu ilisimasaasa naligiissumik pisassiinermi aaliangiisuutinneqartassasut. Taamaattumik Siumumiit oqaaseqartigiit (naapertuuttumik) "Naligiissumik" aaqqiiffigineqartariaqarpoq.

Piniarsinnaanermut allagartaqalersimanissamik piumasaqaat 15-nik ukioqalersimanissamik piumasaqaateqarfiussasoq ajorinngilarput.

Inatsisissami nunatta avataanersut piniarsinnaanermut allagartamik pissarsisarnissaat ukiut marlunnik allaqqasoq ukiunut pingasunut qaffanneqassasoq piumasaraarput.

Aammalu najugaqartussaataitaanermut piumasaqaatip qaavatigut ukiuni taakkunani akileraarsimasussaataitaanermut piumasaqaammik ilaneqarnissaat kissaatigalutigu. Siumumiillu ataatsimiititaliami najugaqarsimanissamut akileraartussaataitaanermullu piumasaqaatit sivitsornissaanik allanngortinnissaannut oqaloqataarusuppugut.

Inuussutissarsiutigalugu piniarnermut allagartamik pissarsinissamut 50/50 isertitaqarsimanissamik piumasaqaat allangortinneqassanngitsoq kissaatingaarput.

Piniarnermit aalisarnermillu isertitat %-t qaffassagutsigu Siumumiit nunatta immikkoortuini isorliunerusuni piniarnerinnarmik inuuniuteqarfiusuni inuussutissarsiutigalugu allangartamik pissarsinngittoorsinnaanerata ernummatigigatsigu.

Aammalu Siumumiit piumasaraarput nunap immikkoortuini isertitat 50/50 aallaavigalugu nipisanniarnep nalaani aalisarsinnaanermut akuersissummik pissarsissutaasarnera ataatsimiititaliami sukumiisumik nalilersuiffigilluarneqarnissaat aaqqiisoqassasorlu Naalakkersuisunut piumasaqaatigineqassasoq kissaatingaarput. Taamaalilluni inuuniutigivillugu aalisartut piniartullu illersorneqarnerunissaat angusinnaassagatsigu.

Sunngiffimmi piniarsinnaanermut allagartamik pissarsinnaanermut piumasaqaatit Siumumiit ataatsimiititaliami sukumiisumik nalilersuiffigineqassasut sukateriffigineqarsinnaanersullu eqqartuiffiginissaat piumasaraarput. Sunngiffimmi piniarsinnaanermut aallaaniarsinnaanermut akuersissutip 12-nik ukioqalereersimasunut tunniunneqarsinnaasoq ilassuserneqartariaqarpoq akileraartussaataaerneramik piumasaqaat ilaatinneqartariaqarluni.

Akiliisitsilluni aallaaniartitsisartunut akuersissummik tunniussisarnermik piumasaqaatinik nunatsinni najunga qarvissuunissamik akileraartartuunermillu piumasaqaatinik ersarinnerusunik sukannernerusunillu malittarisassiortoqartariaqarpoq.

Piniakkanik pissanneqarsimasunut tunngasut Inatsisissami allaqqasut ataatsimiitsitaliami peqqissaartumik nalilersuiffigilluarneqarnissaat pisariaqarpoq.

Pisanik tuniniaasinnaanermut Inatsisissami piumasaqaatit naleqqussaaffigineqarnissaat kissaatingaarput. Nalliuttuni sap.akunnerata naanerani piniakkat killilersukkat nalliusimaarneranni silaqqissillatuarnaranilu piniarnissamut akuersissummik pissarsinissamut pisortat allaffeqarfiisa matoqqaneranni kommunit malitassanik suliaqarsimanissaat Naalakkersuisuniit eqqumaffigineqassasut piumasaraarput. Nalliuttuni sap.akunneratalu naanerani pisortat allaffiisa matoqqaneranni mobil atorlugu nalunaarsinnaatitaaneq malittarisassiunneratigut atuutsinneqalissasoq Naalakkersuisut kommunellu aaqqiiffigissagaat piumasaraarput.

Taamatullu eqaattumik piniakkanik killilersukkanik pisanik nalunaaruteqartarneq tamanut malitassiorneratigut atuutsinneqalissasoq piumasaraarput.

Ukiuunerani qamutit motorillit atv-lu atorlugit piniartitsisarnermi motorillit 500 meterimik piniakkanut ungasitsiginissaanik piumasaqaat ataatsimiititaliami nalilersuiffigineqassasoq piumasaraarput.

Aammalu Siumumiit pingaarluinnartutut isigalugu qimmita atorluarneqarnissaa siunertaralugu umimmannik tuttunillu ukiuunerani piniarneqartussanik ukiut tamaasa pisassiisoqartassasoq piniartoqartassasorlu periarfissaalertariaqarpoq.

Angallatit piniakkanut killilersukkanut piniarnermut inuussutissarsiutigalugu piniutigisinnaanerannut 15 meterimiit 16 meterimut qaffannissaa oqaloqataaffigerusupparput.

Nakkutilliineq eqqarsaatigalugu nunap immikkoortuini nakkutilliisoqarneq nukittorsartariaqarparput. Avannaa eqqarsaatigalugu Uummannaq Upernavillu piffik isorartoorujussuaq nakkutilliisoqanngilaq, taamatuttaaq nunatta kujataani aammalu tunumi. Taamaattumik Siumumiit Aningaasanut Inatsisissaq 2023 eqqartorneqalerpat tamatumunnga oqaloqataanissarput naatsorsuutigineqassooq.

Pineqaatissiisarneq eqqarsaatigalugu ataatsimiititaliami nalilersuiffiginissaa avaqqussinnaanngilarput. Pineqaatissiisarnerup, piniarnermut allagartamik arsaarinnittarneq. Aammalu piniakkanik nassarsinnaanngisanik toqoraaginnartarnerit oqaluuserineqarluartariaqarput qanoq kinguneqartitsivigineqartassanersut. Tassa ersarissaasoqartariaqarpoq.

Naggasiullugu piniarnerinnarmik inuussutissarsiuteqarneq pimoorullugu eqqartuiffigisariaqarparput. Nunarput piniakkanik assigiinngiaartunik aqutsiveqarfikkaartumik pisassiiffiusarpoq. Inoqarfiillu isorartoorujussuarmi siammasissorujussuarmilu inuuniarnikkut assigiinngiaaqisumik atugassaqartitsiffiusumik inissisimallutik.

Isorliunerusuni aammalumi nunap immikkoortuini piniarnerinnarmik inuuniuteqartut annertoorujussuarmik imminut pilersornitsinni inuussutissanik eqqussuunitsinnut annikillisaasuupput. Kisiannili isorliunerusuni nassuerutigisariaqarparput piniarnerinnarmik inuuniuteqartunut aningaasarsiorsinnaanermik annertuumik sumiginnaagatta. Illuatigulli inuiaqatigiit ataatsimut isigalugit nunatta avataaniik inuussutissanik pilersuinermut apparsaasuullutik, taamaalilluni aningaasarsiorntsinnut annertoorujussuarmik ikorfartuisut imminut pilersorneq naatsorsueqqissaartarfitsigut kisitsisaatiginatigu.

Taamaattumik piniartuunerup piniartukkormiullu atungaasa naleqarnerunissaanik aningaasarsiuutaanerunnaanerannillu eqqartueqatiginnikkusuppugut.

Taamatut oqaaseqarluta Inatsisissaq aappassaaniinginnerani ataatsimiititaliami peqqissaartumik oqaloqataaffigissavarput.

Karl Tobiassen, Siumut